

SOCIAL MENTALITY AND RESEARCHER THINKERS JOURNAL

Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed

ISSN: 2630-631X

Social Sciences Indexed

www.smartofjournal.com / editorsmartjournal@gmail.com

November 2018

Article Arrival Date: 16.10.2018 Published Date:26.11.2018 Vol 4 / Issue 13 / pp:904-916

TURİZM LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: MERSİN ÜNİVERSİTESİ TURİZM FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ A RESEARCH ON FINANCIAL LITERARY LEVELS OF UNDERGRADUATE TOURISM STUDENTS: THE CASE OF MERSIN UNIVERSITY TOURISM FACULTY

Doç. Dr. Erdiñç KARADENİZ

Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, ekaradeniz@mersin.edu.tr, Mersin / TÜRKİYE

Doç. Dr. Levent KOŞAN

Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, lkosan@mersin.edu.tr, Mersin / TÜRKİYE

Öğr. Gör. Erol GEÇGİN

Kafkas Üniversitesi, Sarıkamış Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Bölümü, erolgecgin@hotmail.com, Kars / TÜRKİYE

Arş. Gör. Mehmet BEYAZGÜL

Mersin Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, mehmetbeyazgul@mersin.edu.tr, Mersin / TÜRKİYE

ÖZET

Bu çalışmanın amacı lisans eğitim alan turizm öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyinin tespit edilmesidir. Bu amaçla Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi bünyesinde bulunan Turizm İşletmeciliği, Turizm Rehberliği, Gastronomi ve Mutfak Sanatları bölümlerinde eğitim alan 442 öğrencinin finansal okuryazarlık düzeyleri araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin temel ve ileri düzeyde finansal okuryazarlık seviyelerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Yine erkek öğrencilerin finansal durumlarını yönetmede kendilerini kadın öğrencilere göre biraz daha fazla başarılı buldukları saptanmıştır. Buna karşın kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre finansal kayıtlarını saklamada daha hassas oldukları saptanmıştır. Araştırmada yine öğrencilerin, düzenli para biriktirme alışkanlıklarının alt seviyede olduğu ve cinsiyet bağlamında da çok da büyük bir fark olmadığı saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin kredi kartı kullanımı konusunda da yeterli bilgiye sahip oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Finansal Okuryazarlık, Temel ve İleri Düzey Finansal Okuryazarlık Düzeyi, Kredi Kartı Kullanımı, Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi.

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the level of financial literacy of tourism students who have undergraduate education. For this purpose, researching the financial literacy levels of 442 students who were trained in Tourism Management, Tourism Guidance, Gastronomy and Culinary Arts departments of Mersin University Faculty of Tourism. As a result of the research, it has been determined that the students' basic financial literacy levels and advanced financial literacy levels are high. It has also been found that male students find their financial situation a little more successful in managing their financial situation than female students. However, female students were found to be more vulnerable to hiding their financial records than male students. In the survey, it was determined that the students had a lower level of regular money-saving habits and there was not a big difference in terms of gender. It has also been seen that students have sufficient knowledge about using credit cards.

Key Words: Financial Literacy, Basic and Advanced Level of Financial Literacy, Credit Card Use, Mersin University Tourism Faculty.

1. GİRİŞ

Günümüzde küreselleşmenin etkisi ile birlikte finansal piyasaların karmaşık bir hal alması, piyasalarda bütünleşmenin meydana gelmesi ve bununla birlikte finansal açıdan yeniliklerin yüksek bir oranda artış göstermesi, bireylerin finansal kararlar alırken daha fazla bilgi sahibi olma gereksinimine yol açmaktadır. Bireyler yaşam süreleri boyunca sürekli olarak birbirinden farklı finansal kararlar alabilmektedirler. Finansal kararların sağlıklı bir şekilde alınması ise bireylerin finansal bilgi sahibi olmasına ve bu finansal bilgiye erişim imkânı ile sağlanmaktadır. Bireylerin finansal bilgi ihtiyaçlarının karşılanması ve finansal olarak alacakları kararların etkinliğinin sağlanması ise finansal okuryazarlık ile mümkün olmaktadır.

Finansal okuryazarlık; bireylerin kullandığı finansal araçlar hakkında bilgi sahibi olması ve finansal kararlar almada finansal bilgilerin kullanılması olarak tanımlanmaktadır (Temizel ve Bayram, 2011: 75). Başka bir tanımda ise finansal okuryazarlık, bireyin tasarruf yapma, yatırım yapma, borç alma ve borç verme işlemlerini yerine getirirken doğru kararlar vererek kendi finansal durumunu idare etmesidir (Remund, 2010: 289). Finansal okuryazarlık, bireylerin normal hayatlarını sürdürürken karşılaştıkları finansal sorunlar karşısında çözüm sunulmasını sağlamaktadır (Mason ve Wilson, 2000: 5). İnsanlar finansal okuryazarlığı bilmesi durumunda temel finansal hesapları yapabilir ve kendi bütçelerini yönetebilirler (Lusardi, 2008: 2). Bir bakıma finansal okuryazarlık, bireylerin kredi kartları ve benzer finansman araçları doğru bir şekilde kullanmasını ve tüm harcamalarını bilmesi demektir. Bunun yanı sıra finansal okuryazarlık, bireylerin piyasaları tanımasına ve bireysel emeklilik planları yapmalarına yardımcı olmaktadır. Bu durum yalnızca birey için değil aynı zamanda ülke için de önemlidir. Finansal okuryazarlık temel finansal okuryazarlık ve ileri düzeyde finansal okuryazarlık olmak üzere iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Temel finansal okuryazarlık; bireylerin risk ve risk türleri, faiz oranları ve çeşitleri hakkında bilgi sahibi olmalarını ve enflasyonun ülkeye ve kişiler üzerine olan etkilerinin bilinmesidir. İleri düzeyde finansal okuryazarlık ise bireylerin temel finans okuryazarlığın yanında hisse senedi, tahvil, döviz kurları, bono ve fonlar hakkında bilgi sahibi olmasını ifade etmektedir (Lusardi, 2008: 4).

Finansal konularda karar almada gelecekte önemli bir rol oynayacak olan üniversite öğrencilerinin karar alırken etkinlik sağlamaları, finansal okuryazarlık düzeylerinin etkinliği ile doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda finansal okuryazarlığın bugün ve gelecekteki önemine bağlı olarak bu çalışmada turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin temel ve ileri düzey finansal okuryazarlık düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla literatürden yararlanılarak geliştirilen anket ile Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde turizm eğitimi alan 442 lisans öğrenci üzerinde bir alan araştırması gerçekleştirilmiştir. Çalışma, ulaşılmak istenen amaçlar doğrultusunda beş bölümden oluşmaktadır. İkinci bölümde benzer çalışmalar, literatür taraması başlığı altında sunulmuştur. Üçüncü bölümde ise araştırmanın yöntemi hakkında bilgi sunulmuştur. Dördüncü bölümde analiz sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Çalışmanın beşinci bölümünde ise sonuç ve öneriler sunulmuştur.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Finansal okuryazarlık ile ilgili alan yazın incelendiğinde bu konunun son dönemlerde oldukça sık araştırılan bir konu olduğu karşımıza çıkmaktadır.

Chen ve Volpe (1998), üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini, finansal okuryazarlık düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi ve finansal okuryazarlık düzeyinin öğrencilerin finansal karar alma üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışma sonucunda katılımcıların soruların yaklaşık% 53'ünü doğru olarak cevapladıkları belirlenmiştir. Ayrıca daha alt sınıfta olanlar, 30 yaşından daha küçük olanlar, kadınlar ve iş tecrübesi olmayan üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık bilgi düzeylerinin daha düşük olduğu saptanmıştır. Çalışmada genel olarak üniversite öğrencilerinin kişisel finans konusunda bilgili olmadıkları sonucuna varılmıştır.

Cude vd. (2006), üniversitede okuyan lisans öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini ve risk alma eğilimlerini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda öğrencilerin finansal okuryazarlık açısından bilgi düzeylerinin düşük olduğu, finansal durumlarını iyi yönetemedikleri ve bu bağlamda finansal risk içerisinde oldukları buna karşın kredi kartı borçlarını zamanında ödedikleri sonucuna varmışlardır.

Guiso ve Japelli (2008), tarafından İtalya'da yapılan araştırma, portföy çeşitlendirmesi ile finansal okuryazarlık arasındaki ilişkiyi belirlemeye yöneliktir. Çalışmada yatırımcıların finansal okuryazarlık konusunda düşük bilgi sahibi olmalarının onların portföy çeşitlendirmelerini olumsuz etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Wagland ve Taylor (2009), Avusturalya'daki bir üniversitede okuyan işletme bölümü son sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda ankete katılan öğrencilerin %74'ünün sorulara doğru cevap verdikleri saptanmıştır. Buna karşın katılımcıların %53'ünün finansal kavramlara hakim oldukları belirlenmiştir. Yine katılımcıların %60'ının çıkarları doğrultusunda doğru finansal kararlar verebildikleri belirlenmiştir. Ayrıca kadınların erkeklere göre daha fazla finansal okuryazarlık düzeyine sahip oldukları belirlenmiştir. Çalışma sonucunda genel olarak işletme son sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin geliştirilmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

Lusardi, Mitchell ve Curto (2010), yaptıkları çalışmada gençlerin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda genç erişkinlerin üçte birinden daha azının faiz oranları, enflasyon ve risk çeşitlendirmesi hakkında temel bilgilere sahip olduğu saptanmıştır. Çalışmada ayrıca gençler arasında finansal okuryazarlık düzeyinin, sosyodemografik özellikler ve ailenin gelir düzeyi ile kuvvetli bir şekilde ilişkili olduğu belirlenmiştir.

Van Rooij vd (2011), Hollanda'daki hane halkı üzerine yapmış oldukları çalışma, finansal okuryazarlık ile piyasa katılımı arasındaki ilişkiyi ölçmeyi amaçlamaktadır. Çalışma sonucunda hanehalkının büyük bir oranının enflasyon ve faiz oranları gibi temel konularda bilgi sahibi olduğu ancak tahvil, hisse senedi, risk çeşitlendirme gibi özellikli konularda bilgi sahibi olmadığı ortaya çıkmıştır.

Bucher-Koenen ve Ziegelmeier (2011), bireylerin finansal okuryazarlık, finansal kriz ve bilişsel yetenekleri arasındaki ilişkiyi ölçmüşlerdir. Çalışma sonucunda bilişsel yetenekleri ile finansal okuryazarlıkları alt seviyede olan hanehalkının hata yapmaya meyilli ve riskli varlıklardan uzak durdukları belirlenmiştir.

Ansong ve Gyensare (2012), Gana'daki üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerinin öğrencilerin iş tecrübeleri ve yaşları ile pozitif yönlü bir ilişki içerisinde olduğunu tespit etmişlerdir.

Homan (2015), demografik faktörlerin finansal okuryazarlık üzerine etkisini belirlemeye yönelik yaptığı çalışmada gelir düzeyi, yaş, cinsiyet gibi faktörlerin finansal okuryazarlık düzeyine herhangi etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Ergün vd. (2014), iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencileri üzerine yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin temel seviyede finansal okuryazar oldukları sonucu ortaya çıkmış ve gelir, cinsiyet gibi demografik değişkenlerin finansal okuryazarlık üzerine etkisi olduğu sonucu belirlenmiştir.

Sarıgül (2014), üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri ile demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük düzeyde olduğu, iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin diğer fakültelerdeki öğrencilere nazaran daha yüksek olduğu ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla nispeten daha düşük finansal okuryazar oldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Bayram (2015), tarafından yapılmış olan çalışmada üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık ve para yönetimi davranışları araştırılmıştır. Çalışma sonucunda finansal okuryazarlığın dar bir kavram olduğu ve öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu aynı zamanda bu durumun farkında olmadıkları tespit edilmiştir.

Alkaya ve Yağlı (2015), üniversite öğrencileri üzerinde yapmış oldukları araştırma demografik özellikler ile finansal okuryazarlık arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin yeterli düzeyde olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Barış (2016), iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencileri üzerine yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin bireysel bütçeleme davranışları üzerindeki etkisini ölçmeye çalışmıştır. Çalışma genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin finansal okuryazarlık

düzeylerinin düşük olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Yine çalışmada finansal okuryazarlık ile bütçeleme davranışı arasında anlamlı bir farklılığın çıkmadığı belirlenmiştir.

3. METODOLOJİ

Bu araştırmanın amacı turizm eğitimi alan lisans öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini ve buna bağlı olarak para yönetimi konusunda gösterdiği davranışların belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinin temel ve ileri düzeyde finansal okuryazarlık konusunda ne düzeyde bilgiye sahip olduğu, kendilerini finansal okuryazarlık konusunda ne kadar yeterli gördükleri, bazı finansal kavramlara ilişkin ne seviyede bilgi sahibi olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmanın verilerinin toplanmasında, Van Rooij vd. (2011), Dew ve Xiao (2011) ve Başaran vd. (2012) çalışmalarında kullandıkları anketler temel alınarak tarafımızca lisans eğitimi alan turizm fakültesi öğrencilerinin temel ve ileri finansal okuryazarlık düzeyleri, kredi kartı kullanımını ve öğrencilerin finansal durumunu belirlemeye yönelik kırk sekiz sorudan oluşan bir anket geliştirilmiştir.

Çalışma için geliştirilen anket, 15.03.2017 - 22.05.2017 tarihleri arasında Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerine uygulanmıştır. Yapılan anket uygulamasından 474 öğrencinin verilerine ulaşılmıştır ancak 32 anketin verilerinin eksik olduğundan çalışmaya dâhil edilmemiştir. Dolayısıyla 442 anket analize tabi tutulmuştur. Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında analiz edilmiş, frekans dağılımından faydalanılarak bulgular ortaya konulmuştur.

4. BULGU VE TARTIŞMALAR

Bu bölümde anket sonucunda katılımcıların demografik özelliklerine, finansal okuryazarlık düzeylerine ve kredi kartı kullanım durumlarına ilişkin elde edilen bulgular sırasıyla açıklanmaya çalışılmaktadır. Daha sonra sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre öğrencilerin finansal okuryazarlıkla alakalı düzeylerine ilişkin bulgular sunulmaya çalışılmaktadır. Öncelikle ankete katılan ve verileri tam olan 442 öğrencinin demografik özelliklerine ilişkin bilgilerin dağılımı sunulmaktadır. Söz konusu bulgular Tablo 1’de özetlenmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans Dağılımları

Demografik Özellikler		N	%
Cinsiyet	Erkek	243	55
	Kadın	199	45
Yaş	15-19 yaş	35	8
	20-23 yaş	230	52
	24+	177	40
Bölüm	Turizm İşletmeciliği	344	78
	Turizm Rehberliği	59	13
	Gastronomi	39	9
Sınıf	1.sınıf	120	27
	2.sınıf	81	18
	3.sınıf	84	19
	4.sınıf	157	36
Aylık Gelir	0-500 TL	170	39
	501-1000TL	166	38
	1001-1500TL	80	17
	1501 ve üzeri TL	26	6

Tablo 1’de sunulan demografik özellikler incelendiğinde çalışmaya katılan 442 öğrencinin %55’inin erkeklerden, %45’inin ise kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların yaş durumuna bakılacak olursa %8’i, 15-19 yaş grubu arasında yer alırken, %52’si 20-23 yaş grubunda bulunmakta ve %40’ı ise 24 yaş üzeri grupta yer almaktadır. Katılımcıların Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi’ndeki bölümlerine göre dağılımına bakıldığında, katılımcıların % 78’inin turizm işletmeciliği, % 13’ünün turizm rehberliği, %8’inin ise gastronomi ve mutfak sanatları bölümünde okuyan öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Katılımcıların sınıf dağılımına dair bulgulara bakıldığında ise; katılımcıların %27’sinin birinci sınıf, %18’inin ikinci sınıf, %19’unun üçüncü sınıf,

%36'sının ise dördüncü sınıf öğrencilerinden oluştuğu görülmektedir. Son olarak Tablo 1'de katılımcıların aylık gelir düzeyleri incelendiğinde, katılımcıların %39'unun beş yüz TL altında gelire sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Katılımcıların %38'inin ise 501-1000 TL arasında gelire sahip oldukları, %17'sinin 1001-1500 TL arasında gelire sahip oldukları ve %6'sının ise 1500 TL üzeri gelire sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 2'de katılımcıların finansal durumlarını belirlemeye yönelik sorulara verilen cevapların dağılımı sunulmaktadır. Tablo 2 incelendiğinde çalışmaya katılan turizm fakültesi öğrencilerinin %20,4'ünün kendi finansal durumunu yönetmede oldukça başarılı, %30,8'inin başarılı, %34,8'inin orta seviyede başarılı, %8,6'sının başarısız, %5,4'ünün ise oldukça başarısız olduklarını belirttiği görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Finansal Durumlarına İlişkin Frekans Dağılımları

Finansal Durum Düzeyi		N	%
Finansal durumu yönetmede başarı düzeyinizi nasıl tanımlarsınız?	Oldukça Başarılı	90	20,4
	Başarılı	136	30,8
	Orta Düzeyde Başarılı	154	34,8
	Başarısız	38	8,6
	Oldukça Başarısız	24	5,4
Finansal kayıtlarınızı saklar mısınız?	Evet	223	50,5
	Hayır	219	49,5
Para harcama ve yönetme bilgilerinizin kaynağı nedir?	Aile	292	66,1
	Okul	47	10,6
	Arkadaşlar	57	12,9
	Kitap ve Dergiler	39	8,8
	İnternet	7	1,6
Düzenli para biriktirme alışkanlığına sahip misiniz?	Evet	176	39,8
	Hayır	266	60,2
Finansal sorunlarınız için hiç profesyonel yardım aldınız mı?	Hiç almadım	387	87,6
	Yalnızca bir kez	22	5,0
	Birkaç kez	24	5,4
	Birçok kez	9	2,0
Faturalarınızı zamanında ödeme alışkanlığına sahip misiniz?	Evet	371	83,9
	Hayır	71	16,1

Yine Tablo 2'de öğrencilerin para harcama ve yönetme bilgilerinin kaynağına bakıldığında, öğrencilerin %66,1'inin para harcama ve yönetme bilgilerini ailesinden öğrendiğini, %10,6'sının ise okuldan öğrendiğini ve geri kalan %21,7'sinin ise arkadaş, kitap ve internetten öğrendiğini belirttiği görülmektedir. Tablo 2'deki diğer soruya yerilen cevaplara bakıldığında ankete katılanların %50,5'inin finansal kayıtlarını sakladığı, %49,5'inin ise finansal kayıtlarını saklamadığı görülmektedir. Aynı tabloda katılımcıların %39,8'inin düzenli para biriktirdikleri, %60,2'sinin ise düzenli para biriktiremedikleri görülmektedir. Tablo 2'deki diğer bir bulguda öğrencilerin %87,6'sının finansal sorunlarda hiç profesyonel destek almadıklarını ortaya koymaktadır. Son olarak öğrencilerin fatura ödeme alışkanlıklarına verdikleri cevaplar incelendiğinde ise öğrencilerin %83,9'unun faturalarını zamanında ödedikleri ancak %16,1'inin faturalarını zamanında ödemedikleri görülmektedir.

Tablo 3'de katılımcıların temel finansal okuryazarlık düzeyini belirlemeye yönelik sorulara verilen cevapların dağılımı sunulmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Temel Finansal Okuryazarlık Düzeylerine İlişkin Frekans Dağılımı

Temel Finansal Okuryazarlık Düzeyi		N	%
1.Vadeli mevduat hesap konusunda bilgi sahip misiniz?	Evet	213	48,2
	Hayır	229	51,8
2.Online bankacılık kullanmakta mısınız?	Evet	326	73,8
	Hayır	116	26,2
3.ATM kartına sahip misiniz?	Evet	416	94,1
	Hayır	26	5,9
4.Enflasyon kavramını biliyor musunuz?	Evet	353	79,9
	Hayır	89	20,1

5. Bireysel emeklilik hesabınız var mı?	Evet	38	8,6						
	Hayır	404	91,4						
6. EFT (Elektronik Fon Transferi) kavramını biliyor musunuz?	Evet	279	63,1						
	Hayır	163	36,9						
7. Basit faizi biliyor musunuz?	Evet	234	52,9						
	Hayır	208	47,1						
8. Bileşik faizi biliyor musunuz?	Evet	161	36,4						
	Hayır	281	63,6						
9. Faiz oranlarını takip ediyor musunuz?	Evet	136	30,8						
	Hayır	305	69,2						
“Evet” Cevaplarının Dağılımı									
Soru	1	2	3	4	5	6	7	8	9
%	48,2	73,8	94,1	79,9	8,6	63,1	52,9	36,4	30,8
Evet	213	326	416	353	38	279	234	161	136

Tablo 3’de katılımcıların temel düzey finansal okuryazarlık düzeyini ölçmeye yönelik yöneltilen sorulara verilen yanıtlara bakıldığında öncelikle katılımcıların %48,2’sinin vadeli mevduat hesap konusunda bilgi sahibi oldukları, %51,8’inin ise vadeli mevduat hesap konusunda bilgi sahibi olmadıkları görülmektedir. Katılımcıların online bankacılık kullanıp kullanmadıklarına bakıldığında katılımcıların %73,8’inin online bankacılık kullandıkları, %26,2’sinin ise online bankacılık kullanmadıkları görülmektedir. Yine tablo 3’de katılımcıların %94,1’inin ATM kartına sahip olduğu, %5,9’unun ise ATM kartına sahip olmadığı ortaya çıkmıştır. Ankete katılan öğrencilerin %79,9’u enflasyon kavramını bildiğini, %20,1’i ise enflasyon kavramını bilmediğini belirtmiştir. Bireysel emeklilik hesabınız var mı sorusuna ise katılımcıların %91,4’ü hayır cevabını vermiştir. Katılımcıların %63,1’i EFT kavramını bildiklerini ifade ederken, %36,9’u ise EFT kavramını bilmediklerini belirtmişlerdir. Katılımcılara yine basit ve bileşik faizleri bilip bilmedikleri sorulmuş ve katılımcıların %52,9’unun basit faizi bildiği, %47,1’inin ise basit faizi bilmediği ve %36,4’ünün bileşik faizi bildiği, %63,6’unun ise bileşik faizi bilmediği ortaya çıkmıştır. Tablo 3’de katılımcıların faiz oranlarını takip edip etmedikleri sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında katılımcıların %30,8’inin evet, %69,2’si hayır yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Tablo 3’den elde edilen bilgiler ışığında katılımcıların temel finansal okuryazarlık düzeyleri tespit edilmiştir. Chen ve Volpe (1998) yaptıkları grupta katılımcıların soruların %25’inden daha azına evet cevabı verdiğinde “düşük”, %26-50 aralığında evet cevabı verdiğinde “orta” ve %51 ve daha yukarısı için evet cevabı verdiğinde “yüksek” finansal okuryazarlık düzeyine sahip olarak değerlendirilebileceğini belirtmişlerdir. Bu çalışmada ise %25’lik dilime giren evet cevabı verenlerin sayısı 110’ dan az ise düşük olarak tespit edilirken, %26-50 dilime giren evet cevabı verenlerin ise 111-210 ise orta, %51 üzeri dilime giren evet cevabı verenler ise 211 ve üzeri olarak hesaplanmıştır. Bu grupta katılımcıların %1,7’i düşük seviyede temel finansal okuryazar iken, katılımcıların %23,6’sı orta seviyede temel finansal okuryazarlık sahip ve %74,7’si ise yüksek seviyede temel finansal okuryazarlık bilgisine sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların temel finansal okuryazarlık düzeyi genel olarak yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4’de ise katılımcıların ileri finansal okuryazarlık düzeyini belirlemeye yönelik sorulara verilen cevapların dağılımı sunulmaktadır.

Tablo4. İleri Finansal Okuryazarlık Düzeylerine İlişkin Frekans Analizi

İleri Finansal Okuryazarlık Düzeyi		N	%
1. Kredi notu kavramını biliyor musunuz?	Evet	274	62,0
	Hayır	168	38,0
2. Kişisel kredi notunuzun ne olduğu hakkında bilginiz var mı?	Evet	128	29,0
	Hayır	314	71,0
3. Borsada hiç yatırım yaptınız mı?	Evet	49	11,1
	Hayır	393	88,9
4. Borsayı yakından takip ediyor musunuz?	Evet	72	16,3
	Hayır	370	83,7
5. Hisse Senedinin ne olduğunu biliyor musunuz?	Evet	358	81,0
	Hayır	84	19,0
6. Tahvilin ne olduğunu biliyor musunuz?	Evet	214	48,4

	Hayır	228	51,6								
7. Bononun ne olduğunu biliyor musunuz?	Evet	248	56,1								
	Hayır	194	43,9								
8. Dövizle hiç yatırım yaptınız mı?	Evet	125	28,3								
	Hayır	317	71,7								
9. Döviz kurlarını takip ediyor musunuz?	Evet	186	42,1								
	Hayır	256	57,9								
10. Altına hiç yatırım yaptınız mı?	Evet	155	35,1								
	Hayır	287	64,9								
11. Altın fiyatlarını takip ediyor musunuz?	Evet	236	53,4								
	Hayır	206	46,6								
Evet Cevaplarının Dağılımı											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
%	62	29	11,1	16,3	81	48,4	56,1	28,3	42,1	35,1	53,4
Evet	274	128	49	72	358	214	248	125	186	155	236

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların %62'sinin kredi notu kavramını bildikleri, %38'inin ise kredi notu kavramını bilmedikleri görülmektedir. Yine katılımcılara kişisel kredi notlarını bilip bilmedikleri sorulmuş, bu soruya katılımcıların %29'u bildiklerini %71'i ise bilmediklerini dile getirmişlerdir. Katılımcılara yine borsada hiç yatırım yapıp yapmadıkları sorulmuş, bu soruya katılımcıların %11,1'i borsada yatırım yaptıklarını, %88,9'u ise borsada yatırım yapmadıklarını dile getirmişlerdir. Yine Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların %16,3'ünün borsayı yakından takip ettikleri buna karşın %83,7'inin ise borsayı takip etmedikleri görülmektedir. Yine Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların %81'inin hisse senedinin ne olduğunu bildikleri buna karşın %19'unun hisse senedini bilmedikleri görülmektedir. Aynı şekilde katılımcıların %48,4'ünün tahvilin ne olduğunu bildikleri buna karşın %51,6'sının ise tahvilin ne olduğunu bilmedikleri görülmektedir. Ayrıca tabloya bakıldığında katılımcıların %56,1'inin bononun ne olduğunu bildikleri buna karşın %43,9'unun bonoyu bilmedikleri görülmektedir.

Tablo 4'ün son kısmında ise dövizle ve altınla ilgili sorulara verilen cevaplar görülmektedir. Dövizle ilgili sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde katılımcıların %28,3'ünün dövizle yatırım yaptıkları buna karşın %71,7'inin ise dövizle hiç yatırım yapmadıkları görülmektedir. Yine katılımcıların %42,1'inin döviz kurlarını takip ettikleri, buna karşın %57,9'unun ise döviz kurlarını takip etmedikleri görülmektedir. Altınla ilgili sorulara verilen yanıtlar incelendiğinde katılımcıların %35,1'inin altına yatırım yaptıkları buna karşın %64,9'unun ise altına hiç yatırım yapmadıkları görülmektedir. Yine katılımcıların %53,4'ünün altın fiyatlarını takip ettikleri, buna karşın %46,6'sının ise altın fiyatlarını takip etmedikleri görülmektedir. Chen ve Volpe'nin (1998) gruplamasında belirttiği gibi soruların %25'inden daha azına evet cevabı verenler "düşük", %26-50 aralığında evet cevabı verenler "orta" ve %51 ve daha fazla evet cevabı verenler "yüksek" finansal okuryazarlık düzeyine sahiptir. Bu çalışmada ise %25'lik dilime giren evet cevabı verenlerin sayısı 110'dan az ise düşük olarak tespit edilirken, %26-50 dilime giren evet cevabı verenlerin sayısı 111-210 ise orta, %51 üzeri dilime giren evet cevabı verenlerin sayısı 211 ve üzeri olarak hesaplanmıştır. Bu gruplama ışığında katılımcıların %5,9'u düşük seviyede ileri finansal okuryazar iken, katılımcıların %39,5'i orta seviyede ileri finansal okuryazarlık sahip iken %54,6'sı ise yüksek seviyede ileri finansal okuryazarlık bilgilerini sahip oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 5'de ise katılımcıların kredi kartı kullanma düzeyini belirlemeye yönelik sorulara verilen cevapların dağılımı sunulmaktadır. Araştırmada katılımcılara kredi kartına sahip olup olmadıkları sorulmuş, bu soruya katılımcıların %67,9'u kredi kartına sahip olduklarını dile getirirken, %32,1'i ise kredi kartına sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Yani 442 katılımcıdan 300'ü kredi kartı sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Diğer sorular kredi kartı sahibi olan 300 kişiye yönelik sorulmuştur. Kredi kartı sahibi olan katılımcılara kaç adet kredi kartına sahibi oldukları sorulmuş, bu soruya kredi kartına sahip katılımcıların %60,6'sı tek kredi kartlarının olduğunu, %28,3'ü iki kredi kartlarının olduğunu, %11,1'i ise 3 ve üzeri kredi kartına sahip olduklarını dile getirmişlerdir. Aynı tabloda katılımcılara kredi kartını nereden edindikleri sorulmuş %93'ü bankadan edindiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılara kart sözleşme maddelerini bilip bilmedikleri sorulmuş, bu soruya katılımcıların %70'i sözleşme

maddelerini bildiklerini dile getirmişlerdir. Araştırmada yine kredi kartı sahip katılımcılara kredi kartından nakit çekme sıklığı sorulmuştur. Bu soruya katılımcıların %51'i hiç nakit çekmediklerini, %23'ü hafta bir nakit çektiklerini, %14'ü ayda bir nakit çektiklerini ve %12'i ise nadiren nakit çektiklerini dile getirmişlerdir. Öğrencilere kredi kartı aylık faiz oranı bilip bilmedikleri sorulmuş %65'i bildiklerini, buna karşın %35'i ise bilmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 5. Katılımcıların Kredi Kartı Kullanma Durumuna İlişkin Frekans Analizi

Kredi Kartı Kullanılabilirliği		N	%
Kredi kartına sahip misiniz?	Evet	300	67,9
	Hayır	142	32,1
Kaç adet Kredi kartına sahipsiniz?	Bir	182	60,6
	İki	85	28,3
	Üç ve Üzeri	33	11,1
Kartı nereden edindiniz?	Banka	279	93
	Posta	7	2,3
	İnternet	2	0,7
	Stand	12	2
Kart sözleşme maddelerini biliyor musunuz?	Evet	211	70
	Hayır	89	30
Kredi kartı nakit çekme sıklığınız nedir?	Hiç	153	51
	Haftada bir	69	23
	Ayda bir	42	14
	Nadiren	36	12
Kredi kartı aylık faiz oranını biliyor musunuz?	Evet	196	65
	Hayır	104	35
Kredi kartı son ödeme günü kavramını biliyor musunuz?	Evet	271	90
	Hayır	29	10
Kredi kartı hesap kesim tarihi kavramını biliyor musunuz?	Evet	254	85
	Hayır	46	15
Kredi kartı borcunuzu genellikle ne şekilde ödüyorsunuz?	Asgari ödeme tutarı	123	41
	Dönem borcunun tamamını	177	59
Temerrüt kavramını biliyor musunuz?	Evet	12	4
	Hayır	288	96

Araştırmada yine katılımcılara kredi kartı son ödeme günü kavramını bilip bilmedikleri sorulmuş %90'nı bildiklerini dile getirmişlerdir. Aynı katılımcılara Temerrüt kavramını bilip bilmedikleri sorulmuş, bu soruya katılımcıların %96'sı bilmediklerini dile getirmişlerdir. Tablo 5'teki bulguları kısaca özetleyecek olursak kredi kartı kullanımı hakkında öğrencilerin, evet cevaplarına bakarak yüksek düzeyde bilgi sahibi oldukları söylenebilir. Ancak öğrencilerin yüksek derecede kredi kartı kullanma bilgisine sahip olmalarına rağmen temerrüt kavramını bilmedikleri görülmüştür.

Araştırmada elde edilen veriler ışığında Mersin Turizm Fakültesi öğrencilerinden ankete yanıt veren 442 öğrencinin devam ettikleri sınıf ile finansal durumunu yönetme başarısı arasındaki ilişki de incelenmiştir. Finansal durumunu yönetmede başarı durumunuz nedir sorusuna yanıt veren öğrencilerin sınıflarına göre dağılımı Tablo 6'da özetlenmektedir.

Tablo 6. Finansal Durumunu Yönetme Başarısı İle Sınıf Değişkeni Arasındaki İlişki

	Sınıfınız	Oldukça Başarılı	Başarılı	Orta Düzeyde Başarılı	Başarısız	Oldukça Başarısız	Toplam
Sınıf	1.sınıf	21	29	47	11	12	120
	2.sınıf	17	28	28	5	3	81
	3.sınıf	17	26	33	5	3	84
	4.sınıf	35	53	46	17	6	157
Toplam		90	136	154	38	24	442

Tablo 6 incelendiğinde, ankete yanıt veren turizm lisans öğrencilerinden; finansal durumunu yönetme açısından 120 adet birinci sınıf öğrencisinden 50 tanesi (%42'si) kendisini oldukça başarılı ve başarılı

bulmaktadır. Araştırmaya katılan 81 tane ikinci sınıf öğrencisinden 45 tanesi (%56'sı) finansal durumunu yönetmede kendisini oldukça başarılı ve başarılı görmektedir. Yine araştırmaya katılan 84 adet üçüncü sınıf öğrencisinden 43 tanesi (%51'i) finansal durumunu yönetmede kendisini oldukça başarılı ve başarılı görmektedir. Son olarak araştırmaya katılan 157 adet dördüncü sınıf öğrencisinden ise 88 tanesi (%56'sı) finansal durumunu yönetmede kendisini oldukça başarılı ve başarılı buldukları görülmektedir.

Araştırmada elde edilen veriler ışığında Mersin Turizm Fakültesi öğrencilerinden ankete yanıt veren 442 öğrencinin cinsiyetleri ile finansal durumunu yönetme başarısı arasındaki ilişki de incelenmiştir. Finansal durumunu yönetmede başarı durumunuz nedir sorusuna yanıt veren öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 7'de özetlenmektedir. Tablo 7 incelendiğinde, ankete yanıt veren turizm lisans öğrencilerinden; finansal durumunu yönetme açısından 243 adet erkek öğrenciden 131 tanesi (% 54'ü) oldukça başarılı ve başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 199 kadın öğrenciden ise 95 tanesi (%48'i) finansal durumunu yönetmede kendisini oldukça başarılı ve başarılı görmektedir.

Tablo 7. Finansal Durumunu Yönetme Başarısı İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişki

		Oldukça Başarılı	Başarılı	Orta Düzeyde Başarılı	Başarısız	Oldukça Başarısız	Toplam
Cinsiyet	Erkek	56	75	73	21	18	243
	Kadın	34	61	81	17	6	199
Toplam		90	136	154	38	24	442

Tablo 8'de ise finansal kayıtları saklama durumu ile sınıf değişkeni arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Tablo 8 incelendiğinde ankete katılan Turizm Fakültesi öğrencilerinin devam ettikleri sınıf bağlamında finansal kayıtlarını saklama alışkanlıkları açısından en fazla dördüncü sınıf öğrencilerinin öne çıktıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan 157 dördüncü sınıf öğrencisinden 87 tanesi (%55'i) finansal kayıtlarını saklama alışkanlıkları olduğunu belirtmişlerdir. Dördüncü sınıf öğrencilerini, 120 birinci öğrencisinden 58 tanesi (%48) ile birinci sınıflar ile 82 adet üçüncü sınıf öğrencisinden 39'u (%48) takip etmektedir. 81 ikinci sınıf öğrencisinden 38'i (%47'si) ise finansal kayıtlarını sakladıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 8. Finansal Kayıtları Saklama Durumu İle Sınıf Değişkeni Arasındaki İlişki

Finansal kayıtlarınızı saklar mısınız?				
		Evet	Hayır	Toplam
Sınıfınız	1.sınıf	58	62	120
	2.sınıf	38	43	81
	3.sınıf	39	43	82
	4.sınıf	87	70	157
Toplam		223	219	442

Araştırmada elde edilen veriler ışığında Mersin Turizm Fakültesi öğrencilerinden ankete yanıt veren 442 öğrencinin cinsiyetleri ile finansal kayıtlarını saklama durumu arasındaki ilişki de incelenmiştir. Finansal kayıtlarınızı saklar mısınız sorusuna yanıt veren öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 9'da özetlenmektedir. Tablo 9 incelendiğinde, ankete yanıt veren turizm lisans öğrencilerinden; finansal kayıtlarını saklama açısından 243 adet erkek öğrenciden 105 tanesi (% 43'ü) finansal kayıtlarını sakladıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 199 kadın öğrenciden ise 118 tanesi (%59'u) finansal kayıtlarını sakladıklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu turizm lisans öğrencilerinden kadınların finansal kayıtlarını saklama konusunda erkek öğrencilere göre daha hassas olduklarını göstermektedir.

Tablo 9. Finansal Kayıtları Saklama Durumu İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişki

Finansal kayıtlarınızı saklar mısınız?				
		Evet	Hayır	Toplam
Cinsiyet	Erkek	105	138	243

	Kadın	118	81	199
Toplam		223	219	442

Araştırmada, ankete katılan turizm fakültesi öğrencilerinin cinsiyetleri ile düzenli para biriktirme alışkanlıkları arasındaki ilişki de incelenmiştir. Düzenli para biriktirir misiniz sorusuna yanıt veren öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 10'da özetlenmektedir.

Tablo 10. Düzenli Para Biriktirme İle Cinsiyet Değişkeni Arasındaki İlişki

Düzenli para biriktirme alışkanlığına sahip misiniz?				
		Evet	Hayır	Toplam
Cinsiyet	Erkek	95	148	243
	Kadın	81	118	199
Toplam		176	266	442

Tablo 10 incelendiğinde, ankete yanıt veren turizm lisans öğrencilerinden; düzenli para biriktirme açısından 243 adet erkek öğrenciden 95 tanesi (%39'u) düzenli para biriktirdiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan 199 kadın öğrenciden ise 81 tanesi (%41'i) düzenli para biriktirdiklerini belirtmişlerdir. Bu bulgu turizm lisans öğrencilerinden erkek ve kadın öğrencilerin birbirine yakın olsa da kadın öğrencilerin düzenli para biriktirme konusunda yüzdesel olarak erkek öğrencilere göre daha tutumlu olduklarını göstermektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Finansal okuryazarlık, bireylerin finansal konularda bilgi sahibi olarak doğru finansal kararlar almalarını ve finansal davranış göstermelerini içerir. Kişilerin kendi bütçelerini yönetebilmesi ve finansal konularda kararlar alabilmesi için, finansal okuryazarlık becerisinin belli bir düzeyde olması gerekmektedir. Ayrıca bu beceriye sahip kişiler refah düzeyini de ileri seviyeye taşımaktadırlar. Kişilerin refah düzeylerini artırabilmeleri; finansal bilgiye dayalı olarak doğru ve yerinde finansal kararlar alabilmesine bağlıdır. Günümüzde bir ekonomik yapıda kişilerin temel düzeyde finansal kavramları bilmeleri, etkin çalışan bir piyasanın varlığı için de büyük önem arz etmektedir. Çünkü finansal okuryazarlık düzeyi iyi olan bireylerin finansal araçları etkin kullanma düzeylerinin de iyi olacağı ve finansal kararlarda daha doğru adımlar atmalarında mümkün olacağı kabul edilmektedir. Bundan dolayı kişilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin artırılması, ülke ekonomilerine olumlu etkide bulunmaktadır. Finansal bilgi dışında aynı zamanda toplum tarafından ortaya konulan olumlu tutum ve davranışlara da sahip olmak gerekmektedir. Ayrıca finansal okuryazarlık seviyesinin gençler bazında yükseltilmesi, gelecekteki yatırım kararlarını ve finansal faaliyetleri doğrudan olumlu etkileyecektir. Finansal faaliyetlerin devletlerin refah düzeyini belirlemede çok önemli olduğu günümüz dünyasında gençlerimizin bu konuda daha fazla bilgilendirilmesi ve gelecekte alacakları kararlarda etkinliklerinin sağlanması gerekmektedir. Bu tip davranışların, ailede ya da okulda öğrenilmesi, hayatın geri kalanı için kazanımların daha fazla olmasına yol açar. Bu durum hem birey için hem de ülke için olumlu ekonomik durumların ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Bu çalışmada sabit sermaye yoğun özellik gösteren, risk ve belirsizliğin her zaman yüksek olduğu ve büyük yatırımların gerçekleştiği turizm sektöründe yönetici veya girişimci olmak için lisans eğitimi alan turizm fakültesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemek temel amaç olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerine tarafımızca literatürden yararlanılarak geliştirilen bir anket uygulanmıştır. Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde eğitim gören 474 öğrencinin katıldığı anketlerden 32 anket geçersiz sayılmış ve toplam 442 anket analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan 442 turizm fakültesi öğrencisinin; cinsiyet bağlamında dağılımlarının birbirine yakın olduğu, %92'lik büyük bir kısmının 20 yaş ve üzerinde olduğu, bölüm olarak büyük bir kısmının turizm işletmeciliği bölümünde okudukları, ağırlıklı olarak birinci ve dördüncü sınıfta oldukları ve gelir düzeyleri itibarıyla ağırlıklı olarak düşük gelirli oldukları belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda ilk olarak turizm fakültesi öğrencilerinden %51,2'sinin finansal durumlarını yönetmede kendilerini oldukça başarılı ve başarılı gördükleri, %34,8'inin orta seviyede başarılı gördükleri, %14'ünün ise kendilerini başarısız ve oldukça başarısız gördüğü saptanmıştır. Bu bağlamda araştırmaya katılan turizm fakültesi öğrencilerinden %14'lük gibi küçük bir kısmın dışında kalan %86'lık kısmın finansal durumlarını yönetmede kendilerini bir şekilde başarılı buldukları söylenebilir. Bu sonucu üniversite öğrencilerinin öğrencilik hayatlarında kısıtlı gelir kaynağına sahip olmaları, turizm fakültesi öğrencilerinin genel olarak yaz aylarında ve okul dönemlerinde çalışarak kendilerine ek gelir sağlamaya çalışmaları ve dolayısı ile finansal durumlarını yönetme becerilerini geliştirme yolunda kendilerini bilinçlendirmeleri ile açıklamak mümkündür. Finansal durumu yönetme ile sınıf değişkeni arasındaki ilişkiye bakıldığında da turizm lisans öğrencilerinin sınıf düzeylerinin ilerlemesine paralel olarak finansal durumlarını yönetmedeki başarılarının arttığını göstermektedir. Ancak dördüncü sınıflarda bile finansal durumunu yönetmede %56'lık oldukça başarılı veya başarılı olan öğrenci sayısı oranı olsa da ileride turizm sektöründe yönetici veya yatırımcı adayları olan bu öğrenciler açısından düşündürücüdür. Bu sonuç Wagland ve Taylor (2009) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Yine cinsiyet bağlamında çokda büyük bir fark olmasa da erkek öğrencilerin finansal durumlarını yönetmede kadın öğrencilere göre biraz daha fazla başarılı buldukları saptanmıştır. Ancak bu fark çok büyük bir fark değildir. Bu sonuçlar Chen ve Volpe (1998) çalışmasıyla paralellik göstermektedir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu turizm fakültesi öğrencilerinin para harcama ve yönetme bilgilerini ağırlıklı olarak aileden, daha sonra da okul, arkadaş, kitap ve internetten öğrendiği yönündedir. Bu sonuç, NFCC (National Foundation for Credit Counselling) adlı firmanın yaptığı çalışmada ortaya çıkan sonuç olan "finansal bilgi ve davranışların şekillenmesi okuldan daha çok evde ve aile içinde gerçekleşmektedir" bulgusuyla desteklenmektedir (NFCC,2007, s.1-2). Bunun yanında finansal okuryazarlığın, görüldüğü gibi sadece aile ortamında öğrenilmediği aynı zamanda okulda, arkadaş ve internet ortamında da öğrenilen bir bilgi olduğu söylenebilir. Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu ankete katılan turizm fakültesi öğrencilerinin genel olarak finansal kayıtlarını saklamada yarı yarıya hassas oldukları yönündedir. Öğrencilerin devam ettikleri sınıf bağlamında ise dördüncü sınıfların finansal kayıtlarını sakladıkları, cinsiyet bağlamında da kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre finansal kayıtlarını saklamada daha hassas oldukları belirlenmiştir. Araştırmada, turizm fakültesi öğrencilerinin düzenli para biriktirme alışkanlıklarının alt seviyede olduğu ve cinsiyet bağlamında çokda büyük bir fark olmadığı belirlenmiştir. Bu bulgunun temel nedeninin öğrencilerin gelir seviyelerinin düşük olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca turizm fakültesi öğrencilerinin büyük kısmının faturalarını zamanında ödedikleri belirlenmiştir. Bu sonuç, Cude vd. (2006) çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Öğrencilerin faturalarını zamanında ödeme alışkanlıklarının olması, kurumların geç yatırılan faturalar karşısında uygulamış oldukları cezai yaptırımlarının olması nedeni ile açıklanabilir.

Araştırmada elde edilen turizm fakültesi öğrencilerinin temel finansal okuryazarlık düzeyine ilişkin sonuçlara baktığımızda ise öğrencilerin %74,7 gibi yüksek bir oranının yüksek seviyede temel finansal okuryazarlık bilgisine sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu sonucun temel nedenleri olarak özellikle üniversite öğrencilerinin, buldukları çevre itibarıyla birçok finansal işlem içerisinde kendilerini bulmaları ve turizm fakültesinin turizm işletmeciliği bünyesinde finansla ilgili derslerin varlığına, turizm rehberliği ile gastronomi ve mutfak sanatları bölümlerinde de birinci sınıfta verilen finansal okuryazarlık dersinin olumlu etkisi olarak düşünülmektedir. Ancak ileri finansal okuryazarlık düzeyine bakıldığında temel finansal okuryazarlık düzeyine oranla bir düşüş olduğu görülmektedir. Öğrencilerin %54,6'sının yüksek seviyede ileri finansal okuryazarlık bilgilerine sahip oldukları tespit edilmiştir. Bu bilgiler ışığında Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinin ileri finansal okuryazarlık düzeyinin, temel finansal okuryazarlık kadar olmasa da yüksek seviyede olduğunu söylemek mümkündür. Bu sonucun temel nedeninin ise öğrencilerin maddi durumlarından dolayı borsa, hisse senedi, altın gibi yatırım araçları ile pek fazla ilgilenememeleri olarak düşünülmektedir. Söz konusu bulgu Van Rooij vd (2011) çalışmasındaki sonuçlarla kısmende olsa

paralellik göstermektedir Araştırma sonuçlarından bir diğeri ise öğrencilerin %67,9'unun kredi kartına sahip olduğu yönündedir. Kredi kartına sahip olan öğrencilerin ise birçoğunun kredi kartı işlemleri hakkında bilgi sahibi olduğu belirlenmiştir. Ancak öğrencilerin yüksek derecede kredi kartı kullanma bilgisine sahip olmalarına rağmen temerrüt kavramını bilmedikleri de belirlenmiştir.

Finansal okuryazarlık seviyesinin gençler bazında yükseltilmesi gelecekteki yatırım kararlarını ve finansal faaliyetleri doğrudan etkileyecektir. Finansal faaliyetlerin devletlerin refah düzeyini belirlemede çok önemli olduğu günümüz dünyasında gençlerimizin bu konuda daha fazla bilgilendirilmesi ve gelecekte alacakları kararlarda etkinliklerinin sağlanması gerekmektedir. Araştırmanın evrenini 2016-2017 öğretim yılında Mersin Üniversitesi Turizm Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır ve araştırma bu öğrenciler ile sınırlandırılmıştır. Örnekleme oluşturanların Turizm Fakültesi öğrencisi olması ve bunların da belli bir kısmının kullandıkları kredi kartlarının kendilerine ait olmaması ve bölümlerinde ekonomi içerikli derslerin az olması çalışma sonuçlarının değerlendirilmesinde dikkate alınması gereken bir kısıt olarak görülebilir. Finansal okuryazarlığın yaygınlık kazanmasının, finansal eğitimin geliştirilmesi ve daha fazla bireye ulaştırılabilmesi ile mümkün olabilmektedir. Bu bağlamda her bireyin üniversite yaşamında ekonomik ve finansal bir eğitim alma imkânı bulunmamaktadır. Bu nedenle finansal okuryazarlık konusunda bölümlerin ekonomi veya finansal okuryazarlık içerikli dersleri müfredatlarında yer vermeleri önerilebilir. Gelecekte ekonomi ile ilgili dersleri alan ve almayan farklı bölüm ve sınıflarda yer alan öğrencileri kapsayan araştırmalar yapılarak daha derin ve açıklayıcı sonuçlara ulaşmanın mümkün olabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Alkaya, A. & Yağlı, İ. (2015). "Finansal Okuryazarlık-Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(40):585-599.
- Ansong, A. & Gyensare, M. A. (2012). "Determinants of University Working-Students' Financial Literacy at the University of Cape Coast Ghana", *International Journal of Business and Management*, 7(9):126-133.
- Bariş, S. (2016). "Finansal Okuryazarlık ve Bütçeleme Davranışı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma", *Turkish Journal of TESAM Academy*, 3(2):13-38.
- Başaran, B., Budak, G. S. & Yılmaz, H. (2012). "Kredi Kartlarının Rasyonel Kullanımını Etkileyen Bireysel Faktörler", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(2):67-93.
- Bayram, S.S. (2015). "Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama", *Uluslararası İşletme ve Yönetim Dergisi*, 2(2):105-135.
- Beal, D.J. & Delpachitra, S.B. (2013). "Financial Literacy Among Australian University Students", *Economic Papers: A Journal of Applied Economics and Policy*, 22(1):65-78.
- Bucher-Koenen, T. & Ziegelmeier, M. (2011). "Who Lost the Most?", *Financial Literacy, Cognitive Abilities and the Financial Crisis*, European Central Bank: Conference on Household Finance and Consumption, Working Paper Series, no.1299.
- Chen, H. & Volpe R.P. (1998). "An Analysis of Personal Financial Literacy Among College Students", *Financial Services Review*, 7(2):107-128.
- Cude, B., Lawrence, F., Lyons, A., Metzger, K., LeJeune, E., Marks, L. & Machtmes, K. (2006). "College Students and Financial Literacy: What They Know and What We Need to Learn. Proceedings of the Eastern Family", *Economics and Resource Management Association*, 102 (9):106-109.

- Dew, J. & Xiao, J.J. (2011). "The Financial Management Behavior Scale: Development and Validation", *Journal of Financial Counseling and Planning*, 22 (1):43-59.
- Ergün, B., Şahin, A. & Ergin, E. (2014). "Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34):847-860.
- Fettahoğlu, S. (2015). "Hane Halkının Finans Eğitimi ve Finansal Okuryazarlık Düzeyleri Üzerine Kocaeli'nde Bir Araştırma", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 65:101-115.
- Guiso, L. & Japelli, T. (2008). "Financial Literacy and Portfolio Diversification", *CSEF Working Papers Series*, No.212.
- Homan, H.S. (2015). "Comparative Study of Student Financial Literacy and Its Demographic Factors", In *First International Conference on Economics and Banking (ICEP15')*. Retrieved from <http://atlantis-press.com>.
- Lusardi, A., Mitchell, O.S. & Curto, V. (2010). "Financial Literacy Among the Young", *Journal of Consumer Affairs*, 44(2):358-380.
- NFCC (National Foundation For Credit Counselling), *Financial Literacy Survey Summary Report*, 2007.
- Özdemir, A., Temizel, F., Sönmez, H. & Er, F. (2015). "Financial Literacy Of University Students: A Case Study For Anadolu University", *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 11(24):97-110.
- Remund, D.L. (2010). "Financial Literacy Explicated: The Case for a Clearer Definition in an Increasingly Complex Economy", *Journal of Consumer Affairs*, 44(2):276-295.
- Sarıgül, H. (2014). "A Survey of Financial Literacy Among University Students", *The Journal of Accounting and Finance*, 64: 207-224.
- Temizel, F. & Bayram, F. (2011). "Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1):73-86.
- Ural A. & Kılıç, İ. (2011). *Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS İle Veri Analizi*, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Ünal, S., Düğer, Y.S. & Söylemez, C. (2015). "Ekonomi Okuryazarlığı ve Kredi Kartı Tutumunun Rasyonel Kredi Kartı Kullanımına Etkisi: Dumlupınar Üniversitesi Tavşanlı MYO Örneği", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10(1):31-52.
- Van Rooij, M., Lusardi, A. & Alessie, R. (2011). "Financial Literacy and Stock Market Participation", *Journal of Financial Economics*, 101(2):449-472.
- Wagland, S.P. & Taylor, S. (2009). "When It Comes to Financial Literacy, Is Gender Really an Issue?", *Australasian Accounting Business and Finance Journal*, 3(1):13-25.